

Hållbarhetsrapport 2023

GÖTEBORGSOPERAN AB:S Hållbarhetsrapport 2023 utgör en separat handling till förvaltningsberättelsen och har upprättats i enlighet med årsredovisningslagens krav. Hållbarhetsrapporten antogs av styrelsen 2 februari 2024.

Hållbarhetsstyrning

GöteborgsOperan är en samhällsaktör som med kreativitet, ett modernt synsätt, nyfikenhet och öppenhet ska ge alla invånare i Västra Götalandsregionen tillgång till opera, dans, musikal och konserter. I det uppdraget och inom hela verksamheten strävar GöteborgsOperan efter hållbarhet ur ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt perspektiv. Arbetsätten bygger på att alla resurser används klokt och ansvarsfullt.

GöteborgsOperans uppdrag

Ägardirektiv till GöteborgsOperan

GöteborgsOperan är ett aktiebolag, helägt av Västra Götalandsregionen. I ägardirektivet framgår bland annat att bolaget ska upprätthålla och utveckla sin nationella och internationella position som ett av norra Europas intressantaste operahus.

Utifrån operahuset i Göteborg och scenen i Skövde, genom turnéer, gästspel och digitala medier, ska GöteborgsOperan nå invånarna i Västra Götaland, oavsett ålder, kön och/eller social bakgrund.

GöteborgsOperan ska även ge internationell lyskraft till Västra Götaland och bidra till att utveckla regionens kreativa potential och kompetens inom scenkonst.

Fem strategiska områden

Västra Götalandsregionens kulturstrategi och regionala kulturplan 2020-2023 är grunden för den regionala kulturpolitiken och för uppdragen till de verksamheter som finansieras av kulturnämnden.

- Vidga deltagandet - öka deltagandet i kulturlivet och stärka barns rättigheter.
- Gynna nyskapande - stärka konstnärers villkor och erkänna ideella krafter.
- Utveckla kapaciteter - arbeta sektorsövergripande och samverka om resurser, kunskap och kompetens.
- Nyttja tekniken - stärka den digitala kompetensen.
- Öka internationaliseringen - ta tillvara befintliga kontakter och kunskaper.

Mål utifrån kulturplanen

Utifrån den regionala kulturplanen har GöteborgsOperan i dialog med kulturnämnden satt följande utveckling och mål i fokus under perioden 2021-2024:

Mål 1: GöteborgsOperan ska upprätthålla och utveckla sin position som en internationellt framstående mötesplats för scenkonst av högsta kvalitet.

Mål 2: GöteborgsOperan ska medverka till att utveckla nya berättelser och kompetenser inom scenkonsten.

Mål 3: GöteborgsOperan ska vidga möjligheterna för alla invånare att uppleva en mångfald av scenkonst på scenerna i Göteborg, på turné och i digitala kanaler.

Mål 4: GöteborgsOperan ska bidra till regional utveckling och till social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

Mål från Regionfullmäktige

I Västra Götalandsregionens budget för 2023 anges ett antal mål och fokusområden som är relevanta för GöteborgsOperan.

Prioriterat mål/Mål: Kultur för ökad inkludering, bildning och tillit

Prioriterat mål/Mål: Vara föregångare - VGR:s eget arbete ska ligga i framkant

Fokusområde: Minska VGR:s miljö- och klimatpåverkan enligt Miljömål 2030

Fokusområde: Öka takten i "Klimat 2030 Västra Götaland ställer om"

Prioriterat mål/Mål: Skapa attraktiva arbetsplatser och förbättra möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling

Fokusområde: Låta lönesättningen präglas av större flexibilitet, där hänsyn tas till marknadssituationen och kompetensbehov samtidigt som budget ska hållas

Prioriterat mål/Mål: Säkra behovet av återhämtning och avlastning samtidigt som köer betas av

Vision, verksamhetsidé och strategi

GöteborgsOperans vision är att vara ett av norra Europas ledande operahus. Det innebär bland annat att hålla en hög konstnärlig kvalitet, vara en idébärande, lärande och professionell organisation samt ha en ekonomi i balans.

Verksamheten ska fortsätta leverera kvalitet och hålla en hög klass inom opera, dans, musikal och konserter. Det förutsätter en hållbar finansiering, långsiktig planering och affärsmässighet. Medarbetarnas specialistkunskaper, erfarenhet och engagemang ska tas tillvara. Produktioner och publika evenemang ska beröra och överträffa publikens förväntningar. Genom egna uppsättningar och samproduktioner ska GöteborgsOperan bidra till att stärka Västra Götaland som kulturregion.

I GöteborgsOperans strategiska framtidsplan för 2021-2024 formuleras tre strategiska områden:

- Vi är tillgängliga och välkomnande.
- Vi är framstående.
- Vi arbetar hållbart.

GöteborgsOperans kärnvärden:

- Professionella
- Engagerade
- Nyskapande

GöteborgsOperan har under året arbetat med fem strategiska projekt för att säkerställa verksamhetens fortsatta utveckling:

- Utveckling av fastigheter och framtida lokalbehov
- Kompetensförsörjning och ledarskap
- Framtida publik

- Regional verksamhet och turnéer
- Synliggöra vårt värde

Under 2023 har styrelsen fattat beslut om strategier för Regional verksamhet och turnéer samt för Kompetensförsörjning och ledarskap.

Styrning och uppföljning

Varje mål i GöteborgsOperans uppdrag har ett antal indikatorer som följs upp och rapporteras varje verksamhetsår till Västra Götalandsregionens kulturnämnd enligt beslutad tidsplan.

Styrdokument som grund

GöteborgsOperan agerar och bygger sin verksamhet utifrån Västra Götalandsregionens policyer och riktlinjer. Med dessa som grund har GöteborgsOperan tagit fram och implementerat kompletterande och verksamhets-specifika policyer, riktlinjer, rutiner och handböcker där det har behövts, exempelvis miljöpolicy, personalhandbok och ekonomihandbok. Alla styrdokument och handböcker finns tillgängliga på GöteborgsOperans intranät.

Krav på leverantörer

GöteborgsOperan följer Västra Götalandsregionens riktlinjer i upphandlingar. Kontraktsvillkoren omfattar FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, ILO:s åtta kärnkonventioner, FN:s barnkonvention, nationell lagstiftning (arbetsmiljö, arbetsrätt och miljö) som gäller i tillverkningslandet samt FN:s deklaration mot korruption.

I de flesta förfrågningsunderlag hänvisar GöteborgsOperan till dessa kontraktsvillkor och anbudsparterna måste i anbudsförslaget bekräfta att de uppfyller villkoren.

Riskmedvetenhet

Vartannat år gör strategiska ledningsgruppen för GöteborgsOperan en grundlig verksamhetsövergripande riskanalys med stöd av extern konsult. Övriga år görs en översiktlig riskanalys internt, uppdaterad utifrån aktuellt läge.

En riskanalys med stöd av externa konsulter gjordes av strategiska ledningsgruppen i november. Därefter togs internkontrollplan fram. Styrelsen fattade beslut om riskanalys och internkontrollplan vid decembersammanträdet, då även konsulterna medverkade med en genom-

gång av analysen och planen. Kontroller enligt internkontrollplanen är en central del i verksamhetsstyrning och beslutsfattande, och följs upp årligen av styrelsen.

Det genomförs även verksamhets-specifika riskanalyser, exempelvis kartläggningar av miljöaspekter och arbetsmiljörisker. Under 2023 har en informationsklassning och analys gjorts av de viktigaste systemen. Operans mest väsentliga informationstillgångar kategoriserades och kopplades till respektive processer och system. Systemen konsekvensbedömdes avseende konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet. Därefter gjordes en riskanalys som identifierade åtgärder som kommer att realiseras från 2024 och framåt.

Vissa chefer i strategigruppen delar på ansvaret att veckovis ha ledningsjour. Dessutom är en chef eller projektledare jour vid varje föreställning.

Mänskliga rättigheter

GöteborgsOperan respekterar och stödjer mänskliga rättigheter. Grundtanken är att människan föds fri och att alla människor är lika värda, vilket bland annat omfattar barns och kvinnors rättigheter, rätten till hälsa och utbildning samt rätten att inte bli diskriminerad. Insikten om människors lika värde och rättigheter samt respekten för varje individ är en förutsättning för en framgångsrik verksamhet och en bra arbetsmiljö.

Respekt för individen och alla människors lika värde är grundläggande i alla GöteborgsOperans relationer, både interna och externa. Ingen medarbetare eller besökare ska diskrimineras eller trakasseras på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Alla ska, om kompetensen är likvärdig, ha samma möjlighet till anställning vid GöteborgsOperan samt rätt till hälsa, säkerhet, utveckling och inflytande i arbetet.

GöteborgsOperan arbetar aktivt med att identifiera, förebygga och åtgärda risker, oönskade effekter och beteenden kopplade till respekten för mänskliga rättigheter i alla led.

GöteborgsOperan följer Västra Götalandsregionens riktlinjer i sina upphandlingar. Kontraktsvillkoren omfattar bland annat FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och FN:s barnkonvention.

Organisation och ansvar

GöteborgsOperans styrelse är politiskt tillsatt och vd utses av styrelsen. Ledningsorganisationen består av ledningsgrupp, strategisk ledningsgrupp och konstnärlig ledningsgrupp.

Det är styrelsen och den verkställande ledningen som utifrån ägardirektiv, regionfullmäktiges mål och uppdrag från kulturnämnden fastställer operans vision, verksamhetsidé och strategi. Vd har det övergripande ansvaret för att dessa bryts ner på mål, fokusområden och handlingsplaner. På uppdrag av vd ansvarar chefer och medarbetare, inom ramen för sitt ansvar och sina befogenheter, för genomförande och uppföljning av mål samt handlingsplaner.

GöteborgsOperan finansieras genom statliga och regionala bidrag, stöd av näringslivspartner samt med egna medel, i första hand biljettintäkter.

Intressentdialog

GöteborgsOperans verksamhet bygger på att intressenterna känner förtroende för operan och de värden verksamheten representerar. Intressenterna påverkar och påverkas i varierande grad av verksamheten. Genom kontinuerliga dialoger håller sig operan uppdaterad om krav och förväntningar som olika intressenter har på verksamheten. Intressentdialogerna sker på olika nivåer, i olika omfattning och genom skilda kanaler, till exempel publikundersökningar, nätverk och enkäter till medarbetare.

Ägare och styrelse

GöteborgsOperan ägs av Västra Götalandsregionen, som fastställer uppdrag, ägardirektiv, krav och förväntningar. Regionens Hållbarhetsmål 2030, vision, mål, policydokument, uppdragsbeskrivning och budget ligger till grund för GöteborgsOperans hållbarhets- och miljöarbete, som regelbundet stäms av med regionledningen och operans styrelse.

GöteborgsOperan är med i centrala upphandlingar inom Västra Götalandsregionen och har representanter i relevanta referensgrupper. Detta är viktigt för att möjliggöra dialog och erfarenhetsutbyte och för de hållbarhets- och miljökrav som GöteborgsOperan ställer i samband med upphandlingar.

Medarbetare

GöteborgsOperan är och vill vara en attraktiv arbetsgivare. För att nå framgång i hållbarhets- och miljöarbetet är det viktigt att medarbetarna ges möjlighet att komma med idéer och förbättringsförslag samt vara delaktiga i kommunikation, kunskapsinhämtning och informations-spridning.

Medarbetarsamtal med samtliga medarbetare samt skyddsronder genomförs årligen. Då kan bland annat medarbetarnas tankar och förväntningar kopplade till hållbarhet, egen utveckling och psykosocial arbetsmiljö fångas upp.

Publik

GöteborgsOperan inhämtar kunskap om publiken via olika typer av undersökningar. För en mer övergripande nivå används SOM-institutets årliga riksundersökning. Operan är även en del av Väst-SOM, vilket gör det möjligt att benchmarka sig med andra västsvenska aktörer.

Kundundersökningar görs kontinuerligt på GöteborgsOperans besökare. Dessa undersökningar genomförs via telefon och webb av en extern part och mäter bland annat kundnöjdhet, utvärderar köpupplevelsen och jämför besöksupplevelsen mellan olika föreställningar. Publikuppföljning via webbenkät efter varje föreställning ger snabb input på vad som hade gjort besöket ännu bättre.

I kundundersökningarna syns en ökad nöjdhet med besöket som helhet från 2019 och framåt. De som ger allra högsta betyg efter sitt besök ökar år från år.

Dessutom görs kvartalsvisa uppföljningar av GöteborgsOperans synlighet i traditionella medier samt av sociala kanaler. Här mäts genomslag hos målgruppen och utvecklingen i operans sociala kanaler. Målet vad gäller ökat antal följare och interaktioner i de sociala kanalerna har klart överträffats. Kampanjmätningar av större reklamkampanjer görs av extern part för att mäta mottagandet i målgruppen. En kundundersökning om programmen avseende innehåll, läsbarhet och köpbeteende gjordes också under året.

Socialt ansvarstagande

För GöteborgsOperan handlar socialt ansvarstagande om att bidra till ett bättre samhälle genom att vara en ansvarstagande och respektfull arbetsgivare samt att bidra till en positiv social utveckling lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Medarbetarskap och ledarskap

Kunniga och engagerade medarbetare är en av de absolut viktigaste förutsättningarna för att GöteborgsOperan

	2023	2022	2021	2020	2019
Antal anmälda olyckor, tillbud, ohälsor och riskobservationer	221	182	161	175	215
Sjukfrånvaro i procent av den totala förväntade arbetstiden	4,87 %	4,44 %	2,63 %	3,70 %	3,36 %
Sjukfrånvaro i procent, kvinnor/män	2,45 % / 2,42 %	2,63% / 1,81%	1,72 % / 0,91 %	2,12 % / 1,58 %	1,64 % / 1,72 %
Antal anställda tillsvidare, inklusive provtjänstgöring	490	463	418	452	459
Totalt antal chefer	34	34	34	33	33
Andel kvinnor/män av antal chefer	65 % / 25 %	53% / 47%	56 % / 44 %	61 % / 39 %	58 % / 42 %
Antal kvinnor/män i ledningsgrupp	7 / 3	7 / 2	8 / 1	8 / 1	8 / 0
Medelålder kvinnor/män i chefsbefattningar	54 / 55	52 / 50	52 / 51	51 / 50	50 / 52

ska kunna bedriva en bra verksamhet. Cheferna ska genom tydliga mandat och uppdrag utveckla medarbetare till att ta ett stort eget ansvar och vara med och forma verksamheten. Ledarskapet bygger på motivation, inspiration och att ta tillvara medarbetarnas initiativkraft.

Under 2023 har ledarskapsutbildningen för samtliga chefer med både budget- och personalansvar, som inleddes 2022, fortsatt. Syftet med utbildningen är att skapa ett mer medvetet ledarskap med hög självkänedom, dela erfarenheter om ledarskap på GöteborgsOperan för att skapa ett enat ledarkollektiv samt att ge kompetenspåfyllnad med både teorier och verktyg.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljön är en gemensam angelägenhet för alla anställda. En hälsofrämjande arbetsplats bygger på att varje medarbetare medverkar till förbättringar när det behövs och tar ansvar för sin egen hälsa och arbetsmiljö. Chefer har ett uttalat ansvar att leda arbetet med arbetsmiljö och hälsa på arbetsplatsen. De ska också vara förebilder och föregångare när det gäller ett hälsofrämjande arbetssätt.

GöteborgsOperans viktigaste resurs är medarbetarna och de ska ges bästa möjliga förutsättningar för att fungera väl. Arbetsmiljön utformas utifrån förtroende och respekt för individen samt säkerhetsaspekter. Lagar, föreskrifter, avtal och branschpraxis utgör grunden. GöteborgsOperans verksamhet bedrivs med betryggande säkerhet mot skador på individer och miljö.

Operans målsättning med arbetsmiljöarbetet:

- Lagar och föreskrifter utgör ett minimikrav samt att arbetsmiljöarbetet i så stor utsträckning som möjligt ska kunna påverkas av personalen.
- De anställdas kunskaper och engagemang ska tas tillvara så att alla upplever att de gör en viktig insats och känner en tillfredsställelse i sitt dagliga arbete.
- Antalet arbetsolycksfall och arbetssjukdomar ska sträva mot noll.
- Ohälsotalet på företaget ska sjunka.

Arbetsmiljöfrågor är en naturlig del i det vardagliga arbetet och finns med som en punkt på regelbundna möten, som arbetsplatsträffar med mera.

GöteborgsOperans medarbetare har ett digitalt system för tillbud, IA (Informationssystem för Arbetsmiljö), med åtkomst via intranätet. Där anmäls arbetsskador, tillbud, olyckor med mera för vidare uppföljning i organisationen.

Under 2023 implementerades riktlinjer för hur GöteborgsOperan ska arbeta med produktioner där det kan förekomma intima scener.

Riskronder och riskanalyser

Arbetsmiljörelaterade riskronder genomförs en till två gånger per år i arbetslokalerna, beroende på lokalens risknivå. Riskanalyser genomförs fortlöpande på avdelningarna, där fysiska och psykosociala risker kartläggs och bedöms. Riskanalyser görs även i samband med inköp av ny utrustning, införande av nya arbetsmetoder eller ny arbetsorganisation. Vidare görs riskronder i samband med varje produktion och/eller ny spelplats, både i repetitionssal och på fasta scener eller turnéscener.

Uppföljning av arbetsmiljö

Arbetsmiljöarbetet följs upp löpande i våra projekt och på helhetsnivå på årsbasis, då innevarande års handlingsplan, ny statistik, genomförda ronder och åtgärder diskuteras.

Medarbetarenkäter är också ett sätt att följa upp arbetsmiljön. Sådana har genomförts vartannat år, men med uppehåll sedan pandemin. Nästa undersökning genomförs hösten 2024 då GöteborgsOperan kommer att delta i Västra Götalandsregionens gemensamma medarbetarundersökningen.

Hälsofrämjande arbete

Operan uppmuntrar till en aktiv livsstil som främjar hälsa och välbefinnande, både i arbetslivet och på fritiden. Medarbetarna kan träna kostnadsfritt på operans egna gym och gruppträning, har möjlighet att få tillgång till behandlingar/massage på arbetsplatsen, till rabatterade träningskort hos avtalade träningsanläggningar samt ett årligt friskvårdsbidrag. När en anställd tränar i GöteborgsOperans egna lokaler under en timma bjuder arbetsgivaren på hälften av träningstiden en gång per vecka.

Genom företagshälsovården Hälsan & Arbetslivet har GöteborgsOperan tillgång till läkare, sjuksköterska, sjukgymnast, beteendevetare, psykolog och skyddsingenjör.

Alla anställda, oavsett anställningsform, har förmånen fri öppen hälso- och sjukvård. Förmånen omfattar patientavgiften upp till högkostnadsskyddet.

Sjuktalet är var något högre 2023, totalt 4,87 procent jämfört med 4,44 procent under föregående år.

Samverkan

Samverkan ska vara en naturlig del av den fortlöpande utvecklingen och i första hand koncentreras och genomförs så nära verksamheten som möjligt.

GDPR och säkerhet

GDPR

GöteborgsOperan behandlar personuppgifter enligt gällande lagar och föreskrifter (GDPR). Besökarna informeras bland annat på hemsidan om hantering av personuppgifter enligt GDPR och medarbetare informeras om hanteringen i personalhandboken.

Säkerhet

Säkerhetsarbetet vid GöteborgsOperan handlar till stor del om att skydda liv och hälsa för de människor som vistas i lokalerna, men även om skydd av egendom och information. Skriften Person- och egendomsskydd beskriver vad varje medarbetare behöver känna till för att kunna bidra till att skydda verksamheten, skapa en trygg arbetsplats och undvika ekonomiska förluster.

Under året har säkerhetsläget skärpts ytterligare i samhället. GöteborgsOperans systematiska säkerhetsarbete innebär att vi kontinuerligt bevakar vad som sker i omvärlden och genomför åtgärder vid behov. GöteborgsOperans säkerhetschef arbetar förebyggande och har goda kontakter med både Polisen och andra myndigheter samt medverkar i olika nätverk med inriktning på säkerhetsfrågor.

Vid minst ett, ibland flera, tillfällen per år genomförs oannonserade brandövningar. Samtliga nyanställda medarbetare får en brandskyddsgenomgång då även de som behöver en repetition kan delta.

Jämställdhet och mångfald

Utgångspunkten för GöteborgsOperans arbete med jämställdhet och mångfald är alla människors lika värde, där arbetet ska präglas av respekt för individens integri-

tet. Jämställdhets- och mångfaldsarbetet drivs genom en partssammansatt grupp, JäMå-gruppen, som arbetar på uppdrag av ledningsgruppen. Utgångspunkten för arbetet är diskrimineringsgrunderna samt Västra Götalandsregionens medarbetarpolicy.

Ordföranden för JäMå har det övergripande ansvaret för mångfalds- och jämställdhetsarbetet. Ordförandeskapet delas mellan vd och HR-chef. Varje chef ansvarar för att följa upp sin verksamhet och varje medarbetare ansvarar för att följa givna riktlinjer.

Arbetet för jämställdhet inom GöteborgsOperan innebär att bryta traditionella könsrollsmönster, att ge kvinnor och män lika möjligheter och rättigheter i arbetslivet. Målsättningen är jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsplatsen så att orättvisor försvinner beträffande arbetsförhållanden, möjligheter att förena föräldraskap och arbete, benägenhet att söka arbete och utveckling, könsfördelning inom olika yrkeskategorier, rekryteringsprocessen, lönesättning och marknadsföring.

Med mångfald menar GöteborgsOperan allas lika möjligheter och rättigheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Målsättningen med mångfaldsarbetet är att ta tillvara dessa olikheter och därmed skapa en attraktiv och dynamisk arbetsplats där kompetensen hos individer och samarbetspartners ingår som en naturlig del i både internt och externt arbete.

Likabehandlingsplan 2022-2027 har under året implementerats i organisationen.

Nolltolerans mot diskriminering och trakasserier

GöteborgsOperan har i många år arbetat aktivt för att förhindra trakasserier och kränkningar. Inga medarbetare, samarbetspartners eller besökare får utsättas för trakasserier eller annan kränkande särbehandling. Samtliga anställda har ett ansvar för att se till att diskriminering och trakasserier inte förekommer i något led av GöteborgsOperans verksamhet. Arbetet tar sin grund i diskrimineringslagen samt i policyn mot kränkande särbehandling som beskrivs på intranätet samt vid introduktion av nyanställda.

Organisationen har klara rutiner och särskilda ombud som arbetar ute i verksamheten för att fånga upp sexuella trakasserier. Sexuella trakasserier och kränkande särbehandling får inte förkomma över huvud taget.

GöteborgsOperan som samhällsaktör

GöteborgsOperan Skapa

Skapas verksamhet står för upplevelser, delaktighet och konstnärlig utveckling. Utifrån operans säsongsprogram skapas deltagarprojekt, upplevelser och format som ligger i linje med operans uppdrag och som ska beröra både nya och befintliga målgrupper.

Skapa är uppdelat i Skapa dans och Skapa opera/drama. Skapaverksamheten som är knuten till danskompaniet utgår i huvudsak från de koreografiska verk som danskompaniet arbetar med. Skapa opera/drama driver både löpande verksamhet, till exempel barn-, ungdoms- och Skapakörer. Skapa driver specifika projekt, både i och utanför operahuset samt samarbetar med civilsamhället, skolor, fria grupper och andra institutioner.

Varje år arrangeras Skapadagar - under 2023 ägde de rum i samband med skolornas februarilov, påsklov och höstlov.

En mer tillgänglig opera

GöteborgsOperans verksamhet ska vara anpassad så att föreställningarna är tillgängliga för personer med funktionsvariationer. Detta gäller både operahuset, upplevelsen och informationen.

Relaxed performance är en föreställningsform som vänder sig särskilt till personer med funktionsvariationer, men alla är välkomna, oavsett ålder och funktionsuppsättning. Under 2023 har *Relaxed performance* genomförts vid fyra tillfällen.

Syntolkning av föreställningar har genomförts vid fyra olika föreställningar under 2023. Totalt har 95 personer tagit del av syntolkningarna.

Nätverket Universell Scenkonst verkar för en breddning av scenkonsten vad gäller vilka som får ta plats på scenen och vilka som ges möjlighet att vara publik. GöteborgsOperan är en av tre initiativtagare till det regionala nätverket, där även Regionteater Väst, Big Wind, danskompaniet Spinn, dansutbildningen Språng samt Förvaltningen för kulturutveckling (Västra Götalandsregionen) ingår.

Med digitala produktioner kan GöteborgsOperan öka tillgängligheten, vidga deltagandet och sänka trösklarna. GöteborgsOperan arbetar med att ta reda på hur digitala verktyg kan hjälpa till att nå ut till fler via skärmen. Arbetet ska ge förutsättningar för ett kompletterande digitalt operahus.

Barns och ungas möjligheter att få ta del av och delta i kulturlivet

Operan i skolan

Skolklasser erbjuds att följa en produktion under tre möten med GöteborgsOperans teaterpedagog inklusive att se en föreställning. Under året har 283 elever och 24 pedagoger fördelat på ett lågstadium, fyra högstadium, en gymnasieskola, två folkhögskolor, två kulturskolor och en daglig verksamhet deltagit.

GöteborgsOperans teaterpedagog har dessutom haft studiecirkel för lärare utifrån metoden "Tala scenkonst - Tala liv", ett koncept utarbetat av Sensus studieförbund.

Grundskole- och gymnasielärare som under hösten 2023 börjat på kursen *Lärare ser på scenkonst*, har haft ett kurstillfälle förlagt till GöteborgsOperan då deltagarna såg och analyserade dansföreställningen *In a heartbeat*. Kursen är ett samarbete mellan GöteborgsOperan, Backa Teater och Göteborgs Stad Kulturförvaltningen.

Skolföreställningar

Under 2023 har GöteborgsOperan gett 47 skolföreställningar, både i operahuset och på turné, där totalt nästan 4 600 elever fått ta del av en föreställning. Till alla skolföreställningar medföljer ett skolmaterial med förslag till lärarna hur de kan arbeta vidare med eleverna utifrån föreställningens tematik och uttryck.

Nyskrivet för unga

Genom att skapa nya verk och format, ha tillgång till befintliga och spela dessa på operan eller turnera med dem, vill GöteborgsOperan bidra till att barn och unga, oavsett förutsättningar, upptäcker scenkonst.

Sandvargen är en nyskriven barnopera (beställningsverk från GöteborgsOperan) baserad på Åsa Linds prisade böcker, som hade urpremiär i Skövde i september 2022. Hösten 2023 gavs musiken ut på CD och digitalt av skivbolaget Naxos, "Sandvargen - Live från Göteborgsoperan". *Sandvargen* får nypremiär våren 2024.

Alice i Underlandet - tejudningen är en kortopera av Christofer Elgh baserad på Lewis Carolls klassiska, surrealistiska berättelse. Operan jobbades fram på nytt i en deltagandeprocess med en grupp från GöteborgsOperans Barn- och Ungdomskörer, två slagverksstudenter och den fria gruppen Minopera. Under höstens Ska-

padagar gavs sex föreställningar med 800 besökare och en öppen repetition med 60 ungdomar.

I mitten av två världar framfördes på Lilla scenen under vårens Skapadagar. Det var en föreställning av och med GöteborgsOperans Ungdomskör och en musikalgrupp från Kulturskolan Göteborg. Föreställningen bestod av musik från kända operor och musikaler. På scenen medverkade orkestern Blown Away från Kulturskolan Göteborg och en trio från GöteborgsOperans Orkester.

Om en tiger kommer fram - en konsert om kärlek, med GöteborgsOperans Barnkör gavs i maj 2023 på Lilla scenen med nyskriven musik utifrån förskolebarns tankar om kärlek. GöteborgsOperan hade bett barn på tre förskolor i staden att beskriva "kärlek". Ett av svaren var "Kärlek känns som att en tiger kommer fram", vilket fick ge namn åt konserten.

Astronaut är en dansföreställning för barn i låg- och mellanstadieåldern som hade världspremiär i september 2021. Föreställningen blev mycket efterfrågad och fortsatte turnera i Göteborg och Västra Götaland under hösten 2022 och våren 2023 samt spelades på GöteborgsOperans lilla scen och gavs även under Kulturkalaset i september.

Barn- och ungdomskörer

GöteborgsOperan vill, förutom gemenskap och sångarglädje, ge barn och ungdomar scenisk erfarenhet och möjlighet att sjunga i professionella sammanhang. I barnkören sjunger barn mellan 9 och 12 år. Ungdomskören delas in i en yngre (12-16 år) och en äldre (16-25 år) grupp.

Under året har Ungdomskören äldre medverkat i vårens Skapadagar med *I mitten av två världar*, där de mötte en musikalgrupp från Kulturskolan Hisingen, samt i *Vintersånger i juletid*. Sångare ur Ungdomskören yngre medverkade i *La bohème* samt i *Alice i Underlandet - tebjudningen*. Hela Ungdomskören yngre sjöng julsånger i foajén inför *En julsaga*.

Barnkören gav i maj konserten *Om en tiger kommer fram* vid skolföreställningar på Lilla scenen för förskolor samt en familjeföreställning i Skövde. Barnkören har även medverkat i *Alice i Underlandet - tebjudningen* i november och *En julsaga* i december.

Alla körerna medverkade vid Jubileumskonserten i juni och Kulturkalaset i september.

Engagera fler unga

Arbetet med att öka delaktigheten bland unga som av olika anledningar inte har haft möjlighet att möta eller engagera sig i kulturlivet fortsätter.

GöteborgsOperans *Unga ambassadörer* är GöteborgsOperans gemensamma intresse- och referensgrupp för unga 13-25 år. Fokus är breddat deltagande, ömsesidig dialog och ett forum för unga som vill tala om, uppleva och skapa scenkonst. Gruppen är involverad i flera aktiviteter, bland annat GöteborgsOperans instagramkonto för unga. Under 2023 har de bland annat medarrangerat *Prova på musikal*, *Prova på opera* och *Prova på samtida dans* för andra intresserade ungdomar.

Genom *Återskapa* får ungdomar från hela regionen tillsammans med professionella artister skapa ett helt nytt verk med kopplingar till tematiken i ett existerande verk. Alla ungdomar mellan 13 och 21 år som vill uttrycka sig genom musik, sång, dans eller sceniskt arbete är välkomna att söka. Under 2023 har man arbetat med *Alice i Underlandet - tebjudningen*.

En angelägen del av civilsamhället

GöteborgsOperan ska vara en angelägen del av civilsamhället och samarbeta med företag, institutioner, organisationer och arrangörer. Detta genom att bygga nätverk och skapa försäljningsmöjligheter på kort och lång sikt.

Sedan 2021 har GöteborgsOperan ett långsiktigt samarbete med Rädda Barnen Region Väst. Samarbetet med Rädda Barnen ska göra att fler får tillgång till kultur och möjlighet att vara delaktiga i GöteborgsOperans verksamhet. Under året har olika barngrupper och volontärgrupper från Rädda Barnens verksamheter i bland annat Hjällbo och Vänersborg tagit del av dansworkshops och föreställningar på GöteborgsOperan. Vi har även haft uppsökande dansverksamhet för barn och föräldrar på Restad Gård i Vänersborg.

Skapakören, en mötesplats för vuxna i olika åldrar med sång som intresse, skapade en scenisk körkonsert som tog avstamp i Karin Boyes dikt *Hur kan jag säga*, som fick premiär på Skapadagarna hösten 2023. Kören består av cirka 50 personer över 18 år som är nyfikna på att sjunga och agera tillsammans med andra.

GöteborgsOperan var drivande i att bilda det regionala Nätverket Universell Scenkonst, för att lyfta frågor kring scenkonst för barn och unga med multifunktions-

variationer (se vidare under avsnittet En mer tillgänglig opera).

GöteborgsOperan arbetar fortsatt med folkhögskolor och andra kulturinstitutioner i regionen under projektnamnet FOKIS, Folkbildning och kultur i samverkan. Ett långsiktigt samarbete sker även med Kulturskolan Göteborg, där *Ungdomsbiennalen* är en betydande del. *Tvåornas kör* är ett annat samarbete med kulturskolan, där elever från andra klass uppträdde på Stora scen i tre konserter, med cirka 300 medverkande barn per föreställning.

GöteborgsOperan samarbetar med samtliga tre musikutbildningar i Göteborg; Högskolan för scen och musik (HSM), Balettakademien och Performing Arts School. Detta innebär att GöteborgsOperan följer deras studenter under utbildningen och diskuterar utbildningens innehåll samt resultat. För produktioner på musikscenen har GöteborgsOperan ett kontinuerligt nätverkande med övriga producenter i Sverige, såväl privata som institutioner. Även internationellt nätverkande förekommer med andra producenter och scener.

Med Högskolan för Scen och Musik (HSM) har GöteborgsOperan ett långsiktigt mentorskapsprojekt för masterstudenterna under deras 2-åriga utbildning. Syftet är att ge studenterna inblick i operans verksamhet och i solisternas arbete samt få annan relevant kunskap i relation till sin utbildning.

I mars genomfördes för andra året i rad jobbmässan Skarpt Läge, som vänder sig till unga vuxna, på GöteborgsOperan med Göteborgs Hamn som värd. När resultatet summerades hade 180 nya jobb tillsatts efter att 960 unga vuxna under några timmar mött 32 företag som erbjöd mer än 1 500 jobb. Skarpt Läge planeras äga rum på operan även 2024.

Genom ett samarbete med Göteborgs Hamn, som donerade sin helabonnerade föreställning av *Wicked*, samt Volvo Cars, Volvokoncernen och Saab som har engagemang i Tynnered, Biskopsgården och Bergsjön kunde mer än 1 000 barn och ungdomar besöka GöteborgsOperan en kväll i november. Före föreställningen bjöds på två timmars förfest fylld med aktiviteter som att testa scenkonst i VR-glasögon, prova peruker, fota sig som häxor och träffa operans unga ambassadörer.

Miljömässigt ansvarstagande

GöteborgsOperans miljöarbete tar sig uttryck på många olika sätt, från effektivare energianvändning och materialåtervinning till vad som serveras i restaurangen. Sedan 2018 har miljön en central roll också i de konstnärliga valen, särskilt genom uppsättningen av de fyra verken i *Nibelungens ring*. Erfarenheterna från Ringen har tagits tillvara i senare produktioner, även om miljö- och klimattemat inte varit lika betonat.

Västra Götalandsregionen har långsiktiga miljömål för alla regionens verksamheter, Miljömål 2030, kopplade till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Dessa är utgångspunkter för GöteborgsOperans miljöarbete.

Systematiskt miljöarbete

GöteborgsOperan är miljöcertifierad enligt ISO 14001. Det innebär att verksamheten uppfyller gällande miljölagstiftning och uppdragsgivarnas förväntningar samt dagligen arbetar systematiskt och strategiskt med hållbarhetsfrågor. Restaurangen, inklusive caféer, barer och personalmatsal, är certifierad enligt Svanen, Nordens officiella miljömärkning. Miljöledningssystemen fungerar som ramverktyg för att systematiskt minska verksamhetens miljö- och klimatpåverkan och för att fånga upp avvikelser och förbättringsförslag.

Betydande miljöpåverkan och riskidentifiering

I miljöaspektlistan, som ses över årligen, identifieras verksamhetens betydande miljöpåverkan. Utifrån miljöaspektlistan, och de risker och möjligheter som identifierats där, samt Västra Götalandsregionens Miljömål 2030 formuleras GöteborgsOperans miljösmål. Identifierade målområden utgår från tre av de globala hållbarhetsmålen:

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion - resurseffektivitet och giftfritt

Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna - låg klimatpåverkan

Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald - ekosystem och främjad biologisk mångfald

GöteborgsOperans miljömål

Miljömålen bygger på visionen om det goda livet i Västra Götalandsregionen och Miljömål 2030 med dess utvalda målområden. Målsättningarna sträcker sig fram till 2030 och har brutits ner i delmål och aktiviteter som kan kopplas till GöteborgsOperans verksamhet.

Under 2023 har fokus legat på ökad kunskap, framför allt vad gäller klimatberäkning av produktioner. Baserat på erfarenheter från miljömålsarbetets första etapp, 2021/2022, behöver kunskapen höjas på vissa områden för att även ge inspiration till fortsatt utveckling av miljöarbetet. Aktiviteterna för vissa målområden har därför bestått av erfarenhetsutbyte och utbildning. Ett urval av GöteborgsOperans delmål presenteras här.

Resurseffektivitet och giftfritt

- Öka andelen återvunnen textilfiber, second hand köp och biobaserat material.
- Minska andelen fossilbaserad plast och öka andelen biobaserad plast eller byta till material av förnybar råvara.
- Öka återvunnen metall och minska användningen av metall i verksamheten.
- Säker och effektiv hantering av litiumbatterier.
- Aktivt och metodiskt välja ut vilka kemiska produkter som ska användas samt minska det totala antalet produkter.
- Halvera energianvändningen i operahuset jämfört med 1996 och öka egenproduktionen av solceller.

Arbetet med att öka andelen återvunnen textilfiber, köpa mer second hand och biobaserat textilmaterial samt minska användningen av plast och metaller är ständigt pågående och långsiktigt där alternativa material testas och undersöks. Arbetet har fortsatt under året med bland annat grönmarkering av miljöbättre val i textilförråden och att fotografera och dokumentera i inventariesystemet Trail så att det blir enklare att välja och återanvända saker från magasinet. Dessutom pågår en kontinuerlig översyn av inköpsprocesser och rutiner för att hela tiden ha med hållbarhetsaspekten. En prioriteringsordning vid inköp av textilier tas fram och kommer att utvecklas under 2024.

Ambitionen är att välja miljöcertifierade textilier så

långt det går i kostymproduktionen, vilket kan bidra till att bygga upp en textiltillverkning som är hänsynsfull mot miljön. Bland annat fortsätter arbetet med att försöka ersätta danstrikå med återvunnen polyamid samt ersätta konventionell viskos med miljöbättre cellulosamaterial.

Ett annat exempel på återbruk är att kostymavdelningen initierat ett samarbete med restaurangens Svanenmärkta leverantör för cirkulationstvätt för att återta deras kasserade lakan och använda dessa till att sy toiler (provplagg). Man har även startat ett samarbete med några svenska teatrar för att utbyta erfarenheter bland annat kopplat till inköp och miljöfrågor.

Det pågår ett långsiktigt arbete i verkstäderna med att hitta miljöbättre alternativ till kanalplast, som används för att bygga dekor. Man har provat lättviktskivor av trä, sandwichkivor i papp och en annan typ av plast, polypropylen, men inget alternativ har fungerat tillräckligt bra vad gäller kvalitet och form, så arbetet fortsätter in i 2024. Vid den plastinventering som gjordes i slutet av 2022 identifierades några få material/produkter som var tveksamma hur miljösynpunkt. En av dessa har fasats ut och arbetet fortsätter med att hitta ersättare till övriga.

Under året har en central laddplats för litiumbatterier ställts i ordning och FM-enheten tillhandahåller batterier för användare i huset. Detta medför en säkrare hantering ur brandskyddssynpunkt, minimerar inköp av batterier och effektiviserar återvinningen.

Vid inköp av kemiska produkter ska bästa alternativ, för både hälsa och miljö, väljas så långt det går. Det är ett kontinuerligt arbete som hela tiden kräver uppdaterad kunskap och bra rutiner. Under året har därför berörda inom flera avdelningar fått utbildning i Klara kemikaliehanteringssystem, med fokus på registrering, utläsning av resultat och riskbedömning. Ett arbete som kommer att fortsätta 2024.

Vid restaurangens omlicensiering till Svanens skärpta kriterier genomlystes och godkändes samtliga rengöringsprodukter och kostymavdelningen har arbetat vidare med att utöka andelen GOTS-certifierade färger till färgning och tryck. Inköpare inom mask och peruk har gått översiktscurs i kosmetika, för att fördjupa sig i bland annat lagstiftning, ingående ingredienser och märkning.

Energiförbrukningen i den egna förvaltade lokalen, operahuset i Göteborg, ska 2030 vara hälften av förbrukningen 1996. Det skulle innebära en förbrukning på

115 kWh/m² och år. 2023 uppgick förbrukningen till 155 kWh/m², vilket är en minskning jämfört med föregående år. Målvärdet bedöms kunna nås genom att bland annat byta ut till tryckstyrda, direktdrivna fläktmotorer och öka produktionen av solex från 100 till 300 MWh/år. Utbyggnad av solex och byte av fläktar är stora investeringar. Under året har byte till LED-armaturer i korridorer och allmänna utrymmen fortsatt och fläktar för scenventilation har bytts ut, vilket givit ett positivt resultat för den totala energiförbrukningen.

Operahuset köper bara el från förnybara energikällor genom Bra Miljöval vatten för såväl fjärrvärme som el, och har egen produktion av el från solceller på taket. Solcellerna täcker drygt 600 m² av taket och alstrade 96 235 kWh (108 523) under 2023, vilket är något lägre än förra året och förklaras av variation i väder.

Mängden totalt avfall ska minska och avfallssortering öka. Under året uppgick den totala mängden avfall till 175,6 ton. Det är en minskning jämfört med föregående år, även om avfallet håller sig på en ganska jämn nivå över åren. Totalt gick 55 procent av allt avfall till någon slags återvinning. För att försöka minska avfallsmängden samt öka återanvändning fortsätter GöteborgsOperan hitta kanaler för att skänka och dela allt från möbler och kläder till scenteknik. Det som skänks räknas dock inte med i avfallsstatistiken, men en balpress har installerats i magasinlokalen för att effektivisera återvinning av kartong och plast.

Låg klimatpåverkan

- Minska klimatpåverkan från inköpta/hyrda textilier, plastprodukter/material samt metallprodukter/material.
- Minska klimatpåverkan per portion i måltidsserveringarna.
- Minska matsvinnet.
- Minska klimatpåverkan från egna person- och gods-transporter.
- Stötta medarbetarnas och besökarnas fossilfria resor.

Verktyg och metoder för att jämföra materials miljö- och klimatpåverkan undersöks och målsättningen är att de på sikt ska implementeras för att kunna användas i det dagliga arbetet. Det är ett stort jobb då det innefattar många olika material, arbetet läggs därför upp långsiktigt

och metodiskt. Under 2023 har kontakter fortsatt tagits med andra scenkonstaktörer, i både Sverige, övriga Norden och Europa, för att ta del av deras arbete och insikter inom området, bland annat operahuset La Monnaie i Bryssel och Helsingforsoperan.

Ett långsiktigt mål är att klimatpåverkan från en genomsnittlig måltid bör vara högst 0,5 kg CO₂e (koldioxidekvivalenter). Genomsnittet för en måltid på GöteborgsOperan ligger på cirka 1 kg CO₂e, med stor variation mellan rätterna. Arbetet med att justera menyer med klimatsänkande inslag har fortsatt men det finns en osäkerhet i hur stora förändringar som kan göras samtidigt som gästerna ska erbjudas attraktiva och konkurrenskraftiga menyer. En kundundersökning har därför initierats för att bland annat ta reda på restauranggästers förväntningar.

En utbildning i minskat matsvinn har genomförts för restaurangpersonalen. Restaurangen ska halvera sitt produktions- och tallrikssvinn från 94 gram/portion 2018 till 47 gram/portion 2030. Resultatet av mätningen 2023 visar 62 gram/portion vilket är en minskning jämfört med basåret 2018 och förklaras av några åtgärder som gjorts de senaste åren. I personalrestaurangen har man dragit ned antalet "dagens rätt" från tre till två vilket minskar mängden mat som måste varmhållas och därmed blir visst svinn, salladsbuffén i den externa lunchrestaurangen har tagits bort och ersatts av salladsskål serverad vid bordet och i caféerna har storleken på bakverk justerats. Lärdomar från årets matsvinnsmätning har också givit uppslag till ytterligare åtgärder.

Verksamheten i GöteborgsOperans magasin har utökats och därmed har även transporter till och från magasinet ökat, varpå möjlighet till bättre samordning av transporter ses över. Det nya samarbetet med flera teatrar i magasinet bedöms ha stor potential för att totalt sett minska transporter för alla aktörer, dela material och energianvändning.

Den totala klimatpåverkan från egna vägtransporter (inklusive tjänsteresor i privat bil) uppgick 2023 till 17,5 ton CO₂e (12,2), vilket är en ökning från 2022. Förklaringen är fler körda kilometer och återgången till diesel från HVO 100 till lastbilar och bussar som gjordes av ekonomiska skäl under årets sista tre månader.

Klimatpåverkan från personflygresor varierar år för år, beroende på vilka turnéer och uppsättningar som genomförs och vilka konstnärliga team som anlitas. Under

2023 gjordes turnéer till Asien (Taiwan och Sydkorea) samt till tre europeiska destinationer. Flygresornas totala klimatpåverkan uppgick till 116 ton CO₂, där turnéerna utgjorde närmare två tredjedelar av klimatavtrycket.

Klimatpåverkan från inhyrd vägtransport till turné uppgick 2023 till 2,9 ton CO₂ WTW (Well-to-Wheel) (7,2) vilket är mindre än förra året och förklaras framför allt av färre körda kilometer. Däremot behövde gods för turnén till Asien fraktas med både båt och flyg vilket höjer klimatavtrycket för den totala turnétransporten. Uppgifter om klimatpåverkan från frakt av eget gods via sjöfart eller flyg är nya för GöteborgsOperan och behöver analyseras och integreras i framtida hållbarhetsredovisning.

Resor är ett prioriterat område men här finns en målkonflikt med GöteborgsOperans uppdrag att utföra scenkonst regionalt, nationellt och globalt. En genomlysning av flygresorna under 2019 visar att drygt 80 procent av GöteborgsOperans alla flygresor är direkt kopplade till uppdraget, alltså att turnera och samarbeta med internationella team och artister. En lärdom under pandemin var att många fysiska möten kan ersättas av digitala möten.

GöteborgsOperan uppmuntrar personal att åka kollektivt och alla har möjlighet att köpa årskort i kollektivtrafiken genom delbetalning via nettolönen. Under 2023 har 87 medarbetare (90) registrerat sig för ett årskort. GöteborgsOperan uppmuntrar även medarbetare att cykla till och från jobbet.

Av årliga kundundersökningar framgår att GöteborgsOperan klarar målet om hållbara besöksresor. Mer än 50 procent av gästerna kommer till föreställningarna med kollektivtrafik, till fots eller på cykel.

Ekosystem och främjad biologisk mångfald

- Öka andelen ekologiska livsmedel.
- Öka andelen inköp av regionalt producerade livsmedel.
- Fortsätta ställa hållbarhetskrav vid upphandling och inköp som minskar negativ påverkan på den biologiska mångfalden.

Målet för 2030 är att nå 60 procent ekologiska livsmedel i den totala livsmedelsbudgeten. Under 2023 blev resultatet 52 procent (51), vilket får ses som ett bra resultat givet de prishöjningar på livsmedel som varit under året.

Så långt ekonomin tillåter köps svenskt ekologiskt naturbeteskött och några svenska viner har fått ta plats på restaurangens vinlista. Naturbetesköttet bidrar till målet om ökad biologisk mångfald samt ökar andelen inköp av regionalt producerade råvaror då allt naturbeteskött produceras i Västra Götaland.

I övrigt genomsyras GöteborgsOperans restaurang av en väl utvecklad miljöfilosofi. Restaurangens Svanenmärkning har omcertifierats under 2023 och nya kriterier har uppfyllts. Restaurangen är även en del av Fairtrade Region och Klimat 2030:s restaurangsatsning.

Olika hållbarhetskrav ställs vid upphandling av trävaror och så långt det är möjligt köps ekologisk bomull. Restaurangen följer Svanens kriterier över vilka fisk- och skalldjursarter som får köpas in och arbetet med att fasa ut livsmedel innehållande palmolja fortskrider, senast byttes all glass ut.

Fram till sommaren 2020 hade GöteborgsOperan bikupor på taket. Bina bor numera i Trädgårdsföreningen där de fortsätter sitt arbete med honungstillverkning och pollinering för biologisk mångfald. Biodlingen sköts fortfarande av GöteborgsOperan och honungen slungas i restaurangens kök och säljs i OperaShopen.

Hållbarhetskommunikation

Utöver de tre målområdena är hållbarhetskommunikation viktigt för GöteborgsOperan. I slutet av året lanserades ett internt digitalt rapporteringssystem för miljömässiga förbättringsförslag och avvikelser. Målet är att uppmuntra medarbetare att inkomma med synpunkter, så att verksamheten kan utvecklas. Det pågår även ett arbete med att strukturera om den externa hållbarhetsinformationen på hemsidan för att underlätta för läsaren. Under året upphandlades ny Svanenmärkt leverantör för trycksaker.

Intresset för GöteborgsOperans miljöarbete har varit fortsatt stort, särskilt för Ringen-projektet som avslutades under året. Bland annat har projektet presenterats för representanter från svenska Unesco i ett arrangemang anordnat av Västra Götalandsregionen. Projektet har även uppmärksammats i ett forskningsprojekt på Stockholms konstnärliga högskola samt på ITEAC, en internationell konferens om "theatre engineering and architecture".

Uppsättningarna av Wagners epos *Nibelungens ring* hade hållbarhet som en aktiv del i de konstnärliga valen under produktionsåren 2018–2021. Fokus har även legat på att utvärdera, reflektera och dra lärdomar för att systematiskt utveckla miljöarbete i projekt. En sammanfattande rapport om Ringen-projektet ställdes samman under året. Den visar att många erfarenheter har kunnat tas tillvara, vad gäller såväl praktiskt arbete i verkstäder och ateljéer som övergripande processer och beslutsvägar.

Miljömål – flerårsjämförelse

De övergripande målen för 2030 bygger på Västra Götalandsregionens långsiktiga miljömål för alla regionens verksamheter, Miljömål 2030. Målet gällande klimatpåverkan från flygresor bör troligen omformuleras och specificeras, eftersom målet inte är förenligt med operans uppdrag (internationella turnéer).

Resultaten för 2023 bör jämföras med 2019 och 2022, då 2020 och 2021 präglades av att verksamheten i stort sett låg nere på grund av covidpandemin.

		Övergripande mål 2030				Resultat	
			2023	2022	2021	2020	2019
Klimatpåverkan från egna vägtransporter ton CO _{2e} (koldioxidequivaler)	100 % fossilfri		17,5	12,2	15,5 ***	14,5	21
Klimatpåverkan från flygresor, ton CO ₂	Minska med 80 % jmf 2016		117	105	34	31	172
Klimatpåverkan inhyrd turnétransport, ton CO ₂ WTW (Well-to-Wheel)	100 % fossilfri		2,9	7,2	1,2	0	3,7
Energiförbrukning egen lokal, kWh/m ² BTA (bruttototalarea)	115 kWh/m ²		155	167	150	147 *	172
Total mängd avfall (ton)	Minska jmf tidigare år		175,6	181	135,5	138 **	157
Andel avfall till materialåtervinning, inklusive biologisk behandling, procent	minst 75 %		55	47	44	56	63
Andel avfall till förbränning, procent	max 25 %		42	48	50	41	34
Andel ekologiska livsmedel av den totala livsmedelsbudgeten, procent	minst 60 %		52	51	51 *	53	56

* Uppdaterat resultat sedan Hållbarhetsrapport 2020.

** Matavfallet har till viss del fått uppskattas på grund av fel på en våg hos avfallsentreprenören.

*** Uppdaterat resultat sedan Hållbarhetsrapport 2021.

Ekonomiskt ansvarstagande

För att kunna fullgöra uppdraget och bland annat säkerställa att GöteborgsOperan fortsätter att leverera kvalitet och håller en internationell klass, krävs såväl hållbar finansiering och långsiktig planering som affärsmässighet.

Det långsiktiga strategiska målet är att ha en ekonomi i balans, med en hållbar hög egenfinansiering och hög

kassalikviditet. Verksamheten ska därför ha en effektiv ekonomistyrning som gör att beslut kan grundas på väl underbyggda underlag. Uppföljning och rapportering ska ske enligt de riktlinjer och tidsplaner som ägaren Västra Götalandsregionen och dess kulturnämnd beslutar om. Styrelsen ska årligen identifiera risker i verksamheten samt anta en internkontrollplan.

Det ekonomiska utrymmet för att bedriva verksamhet på GöteborgsOperan har krympt de senaste 10–15 åren. Kostnaderna för löner och fastigheten har stigit mer än

anslagen. Den byggnadsfond som Göteborgs Stad inrättade när operan byggdes 1994, avslutades 2018 vilket innebär att de cirka 5 miljoner kronor per år som fonden bidrog med har fått täckas på annat sätt. Det aktuella ekonomiska läget med stigande räntor, inflation, löneökningar och valutapåverkan tynger verksamhetens redan ansträngda ekonomi. Därutöver tillkommer kostnader för ett nytt teatersystem och de behov som en åldrande fastighet har. Därför har GöteborgsOperans styrelse gett vd i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan som möjliggör fortsatt utveckling utifrån nya ekonomiska förutsättningar. Styrelsen fattar beslut om denna åtgärds- och sparplan den 2 februari 2024.

Effektiv ekonomistyrning

GöteborgsOperan ska anpassa och utveckla arbetet med att nå uppsatta mål för att kunna möta förändringar i omvärlden som påverkar verksamheten. Verksamheten ska utvärderas kontinuerligt med utgångspunkt i sina konstnärliga processer. Målet är att kvalitetssäkra framtida produktionsprocesser och skapa en hållbar utveckling.

Beslut angående de konstnärliga projekten fattas utifrån givna ekonomiska ramar som är formulerade i ett förutsättningsdokument. Detta för att ha väl underbyggda underlag för beslut. Ekonomiska långsiktiga planer tas fram som en del av ledningens strategiska arbete. Ekonomi- och inköpshandbok samt policyer och riktlinjer uppdateras löpande. En riskanalys med internkontrollplan som underlag för styrelsens arbete genomförs regelbundet.

Inköp

GöteborgsOperan följer lagen om offentlig upphandling (LOU). Upphandlingsverksamheten spelar en viktig roll i styrningen av ekonomin. Som grund finns GöteborgsOperans inköbspolicy. Tydligt skrivna regler och rationella rutiner är en förutsättning för att upphandlingar ska kunna bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt. Regler av central betydelse finns i inköpshandboken.

Så långt det är möjligt deltar GöteborgsOperan i Västra Götalandsregionens upphandlingar och avropar från centrala ramavtal och andra centralt upphandlade avtal. För specifika behov gör GöteborgsOperan egna upphandlingar och följer då Västra Götalandsregionens riktlinjer.

Styrelsen ansvarar för att fastställa och anta inköbspolicy och inköpshandbok. Vd ansvarar för att lagstiftning,

policyer och riktlinjer efterlevs, att ansvar och befogenheter i inköps- och upphandlingsfrågor inom organisationen tydliggörs samt att medarbetare har den kompetens som krävs för att genomföra inköp och upphandlingar. Beslut om upphandling fattas och avtal tecknas i enlighet med attestinstruktionen.

Partnersamarbeten

GöteborgsOperan har samarbeten med flera näringslivspartner som på olika sätt främjar aktiviteter som gör att fler kommer i kontakt med och blir nyfikna på GöteborgsOperans verksamhet. Under 2023 bjöds över tusen barn och ungdomar in till "förfest" och musikalen *Wicked* när Göteborgs Hamn överlät sin helabonnerade kväll. Många barn och unga har också kunnat besöka GöteborgsOperan tack vare Kulturhjältebiljetter initierade av Swedbank.

GöteborgsOperan ska även aktivt arbeta för att säkerställa och öka intäkterna utöver ordinarie biljettförsäljning. Det kan vara intäkter från uthyrningar, företags-events, seminarier och middagar.

En god affärsetik

Förtroendevalda och medarbetare inom GöteborgsOperan arbetar på invånarnas uppdrag och i deras intresse. Förtroende skapas genom ett korrekt uppförande och förhållningssätt från varje enskild styrelsemedlem och medarbetare.

Västra Götalandsregionens riktlinjer mot korruption, mutor och jäv samt GöteborgsOperans personalhandbok och övriga berörda styrdokument ligger till grund för en god affärsetik. Likaså är operans värdegrund en viktig kugge, vilket är ett kontinuerligt pågående arbete inom GöteborgsOperan. Inom operan råder nolltolerans mot korruption, mutor och jäv.

Attestansvar

Majoriteten av operans chefer och projektledare har budgetansvar. Med budgetansvar följer attesträtt och generellt gäller att befattningshavare i ansvarig ställning får ta på sig attestansvar för kostnader inom sitt eget ansvarsområde, upp till en viss nivå, vilket framgår av GöteborgsOperans attestinstruktion. Transaktioner som direkt berör den attestansvarige ska attesteras av närmast överordnad chef. Attestansvarig förutsätts svara för att kontrollräkningar och övriga kontroller görs

före attestering. Vidare är den attestansvarige ansvarig för att åtgärden ligger i företagets intresse samt att den överensstämmer med gällande reglementen och instruk-

tioner inom företaget och gällande lagstiftning. All personal med attesträtt måste signera ett godkännande av attestansvar.

Göteborg den dag som framgår av min elektroniska signatur

Maria Brauer
Ordförande

Olof Svensson

Emil Wingstrand

AnnaSara Perslow

Harriet Ljungdahl

Johnny Magnusson

Anna Silvén

Valéria Kant

Helene Odenjung

Christina Björklund
Verkställande direktör

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i GöteborgsOperan Aktieföretag, org.nr 556121-7828

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2023 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Göteborg den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Gunilla Lönnbratt
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Josefine Lövgren
Auktoriserad revisor